

**Tradycja i współczesność
w badaniach
nad językami słowiańskimi**

**Księga jubileuszowa dedykowana
Profesor Annie Zych**

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3775

**Tradycja i współczesność
w badaniach
nad językami słowiańskimi**

**Księga jubileuszowa dedykowana
Profesor Annie Zych**

pod redakcją

Andrzeja Charciarka i Ewy Kapeli

Redaktor serii: Językoznawstwo Słowiańskie
Henryk Fontański

Recenzent
Roman Lewicki

Spis treści

Słowo wstępne (<i>Ewa Kapela, Andrzej Charciarek</i>)	7
Светлана Бичак К вопросу о разновидностях комизма (на примере произведений Михаила Жванецкого)	9
Małgorzata Borek <i>Kuram na smex</i> , czyli o wyrażaniu śmiechu w języku rosyjskim i polskim	23
Дорота Худык <i>Глаза веселые, как у кошечки</i> – соматизм <i>глаз</i> в русских и польских сравнительных конструкциях	37
Maria Cichońska Kontynuanty staro-cerkiewno-słowiańskiego zaimka <i>sa</i> oraz ich funkcje we współczesnych językach słowiańskich	51
Zofia Czapiga Zachwyт i podziw w przekładzie	65
Пётр Червинский <i>Prost-</i> славянского представления в аспекте развертывающейся семантики признака	77
Катажина Дэмбска <i>От прибыли голова не болит</i> . Несколько замечаний по поводу наименований мужчин, любящих ухаживать за женщинами	97
Хенрик Фонтаньски Выражение отношения индивидуальной номинации в русском и польском языках (сопоставление и перевод)	107

Агнешка Гаш

Экспрессивная лексика в семантическом поле глаголов еды (на материале русского и польского языков) 123

Stefan Grzybowski

Samoistność gwary starowierców w Polsce i jej związki z gwarami rosyjskimi w krajach nadbałtyckich oraz z językiem polskim i białoruskim 135

Эва Капела

Об одном типе политических интернет-мемов 147

Krystyna Kleszczowa, Kamilla Termińska

Dedykacja wśród ludzi nauki – leksem, predykat, pojęcie 161

Tatiana Kwiatkowska

Losy znaczeń wyrazów obcych (o wybranych paralelach znaczeniowych oraz ich braku na przykładzie języka polskiego i rosyjskiego) 169

Иоланта Любоха-Круглик

Языковые средства выражения иронии в произведениях Дарьи Донцовой . . 185

Оксана Малыса

Седмицы польского мятежа Николая Павлицева: проблематика жанра. . . 195

Grażyna Mańkowska

Rosyjskojęzyczne wydania czasopism „Cosmopolitan” oraz „Maxim” a stereotypu językowe 205

Изабела Новак

О некоторых способах концептуализации понятия *женщина* в современном русском языке в сравнении с польским 215

Зоя Новоженова

Займствования в сопоставительном аспекте: функционально-дискурсивный подход 225

Alicja Pstyga

Słowotwórstwo i tekst: konotacje wartościujące w strukturze derywatów z komponentem *-gate* (*-гейт*) w rosyjskim dyskursie medialnym 235

Ewa Straś

Anioł / Ангел w postaci deminutywnej 243

Jaśmina Śmiech

Хорошо, замечательно, феноменально – językowe środki wartościujące w rosyjskim filmie animowanym *Смешарики* 259

Słowo wstępne

Oddajemy do rąk Czytelników monografię dedykowaną Pani Profesor Annie Zych z okazji jubileuszu czterdziestolecia pracy naukowo-dydaktycznej. Książka jest wyrazem wielkiego szacunku oraz sympatii, jakimi darzą Jubilatkę wszyscy ci, którzy mieli szczęście spotkać Ją na swej drodze zawodowej.

Pani Profesor jest związana z Instytutem Filologii Wschodniosłowiańskiej (wcześniej Instytut Filologii Rosyjskiej) Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach niemal od początku jego istnienia – od 1976 roku. Studia doktoranckie ukończyła na Moskiewskim Uniwersytecie Państwowym im. M.W. Łomonosowa, tam też w 1983 roku obroniła rozprawę doktorską *Глаголы, мотивированные прилагательными, в русском и польском языках*, napisaną pod opieką naukową profesora I.S. Ułuchanowa. Jej prace badawcze realizowane po doktoracie skupiały się wokół słowotwórstwa. Ich zwieńczeniem była monografia *Struktura i semantyka polskich i rosyjskich gniazd słowotwórczych z przymiotnikami wyjściowymi nazywającymi barwę*. Na tej podstawie w roku 2000 przyznano Jubilatce stopień naukowy doktora habilitowanego.

Po tym okresie krąg zainteresowań naukowych Pani Profesor znacznie się poszerzył, głównie o stylistykę. Ukazały się publikacje na temat reportażu jako gatunku publicystycznego oraz dwa tomy redagowanej przez Nią monografii zbiorowej poświęconej leksyce podstandardu (*Лексика подстандарта*. T. 1. 2007; *Лексика подстандарта*. T. 2. 2009; współredaktor Margarita Nadel-Czerwińska).

Obecnie prowadzone przez Panią Profesor badania naukowe skupiają się na opisie i analizie różnych odmian dyskursu. Interesuje Ją wskazanie cech dyferencjalnych poszczególnych typów dyskursu, opis relacji między dyskursem, stylami funkcjonalnymi a tekstem. Dociekania naukowe Profesor Anny Zych dotyczą głównie dyskursu publicznego w polsko-rosyjskim aspekcie konfrontatywnym ze szczególnym uwzględnieniem dyskursu politycznego. Zainteresowania te zaowocowały m.in. serią redagowanych monografii wieloautorских, w których znalazły się publikacje znanych polskich i zagranicznych lingwistów:

Odmiany i style współczesnego języka polskiego i rosyjskiego (2013; współredaktor Andrzej Charciarek), *Dyskurs w aspekcie porównawczym* (2016; współredaktor Andrzej Charciarek); *Gatunki i style dyskursu publicznego w ujęciu konfrontatywnym* (w druku; współredaktor Andrzej Charciarek).

Oprócz monografii i artykułów *stricto* naukowych Profesor Anna Zych ma w swoim dorobku prace leksykograficzne. Wspólnie z Teresą Zobek wydała dwa słowniki rosyjsko-polskie, polsko-rosyjskie (1997 i 1998). Jest także współautorką *Rosyjsko-polskiego słownika tematycznego. Ekonomia*. (2001, współredakcja Jolanta Lubocha-Kruglik, Teresa Zobek).

Pani Profesor angażowała się również w działalność organizacyjną Instytutu. Przez wiele lat była opiekunem sekcji językoznawczej Koła Naukowego Rusycystów. Pełniła także funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Rosyjskiej. W latach 2002–2012 kierowała Zakładem Dydaktyki Języka Rosyjskiego (obecnie Zakład Lingwistyki Stosowanej). Jubilatka uczyniła wiele dla doskonalenia pracy dydaktycznej swojego zespołu. Dbała o jakość nauczania języka rosyjskiego, przygotowując ze współpracownikami koncepcje siatek studiów oraz programy nauczania. Jest pomysłodawcą i redaktorem serii publikacji metodycznych *Русский язык в польской аудитории* (T. 1 – 2005; T. 2 – 2008; T. 3 – 2011).

Talent dydaktyczny Pani Profesor ujawnia się nie tylko podczas zajęć ze studentami. We współautorstwie z Mają Szymoniuk opracowała *Skrypt z fonetyki teoretycznej i fonologii języka rosyjskiego (z ćwiczeniami)* (2008), wykorzystywany w nauczaniu gramatyki opisowej języka rosyjskiego. Pod Jej opieką naukową napisano kilkadziesiąt prac magisterskich oraz dwie rozprawy doktorskie (Ewa Kapela – 2010; Jaśmina Śmiech – 2018).

W niniejszym tomie znalazło się dwadzieścia jeden publikacji językoznawczych z dziedziny sławistyki dedykowanych Pani Profesor Annie Zych. Teksty prezentują szerokie spektrum tematyczne, co wynika z różnorodnych zainteresowań badawczych autorów. Wszystkie je łączy to, że powstały z potrzeby serca osób, które na swojej drodze naukowej zetknęły się z Jubilatką, znają Ją, cenią i po prostu lubią.

Szanowna Pani Profesor! Droga Aniu! W imieniu autorów i redaktorów tej monografii, Koleżanek i Kolegów z Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej gratulujemy tak pięknego jubileuszu oraz składamy najserdeczniejsze życzenia zdrowia i niespożytych sił do dalszej pracy.

Ewa Kapela
Andrzej Charciarek

Redakcja: Ewa Kapela, Barbara Malska
Projekt okładki: Piotr Paczuski
Redakcja techniczna: Małgorzata Pleśniar
Korekta: Karina Borecka, Gabriela Wilk
Łamanie: Alicja Załęcka

Copyright © 2019 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3515-5
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3516-2
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 17,0. Ark. wyd. 19,0. Papier
offset. kl. III, 90 g Cena 36 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: Volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Księcia Witolda 7–9, 71-63 Szczecin